

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben kásához hordoz: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre . . 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes száma ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezsd-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok elvételére és hirdetések kiadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A magyar kormány nem üríti ki Kolozsvárt és a huszonhat vármegyét.

Mikor szállják meg Nagyváradot? — Bolsevik tüntetés a fővárosban.

A román invázió már a szomszédból fenyeget, Kolozsvár megszállása órák kérdése lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, a román megszállás már meg is történt. Erre vall az a körülmény, hogy Kolozsvárról csütörtök reggel óta sem telefonon sem távirón nem lehet érintkezést találni.

A város megszállásáról egyébként ellentétes hírek érkeztek, van hivatalosnak látszó jelentés arról, hogy a hadügyminiszter bejelentette a Kolozsvár katonai kiürítését, de egy késő éjjel érkezett táviratunk arról szól, hogy

Károlyi miniszterelnök bejelentette Vix francia alezredsnak, hogy sem Kolozsvár, sem Nyiregyháza, Debrecen és Szeged katonai kiürítését a magyar kormány nem rendeli el, legfeljebb arra fog utasítást adni, hogy a megszállott területeken maradt magyar katonaság tartózkodjék a román csapatokkal való összeütközéstől.

A románok láthatóan forszírozott előnyomulása most már látszatát is levetkőzte a wilsonizmusnak. Itt már elméletben nincsen szó a népek önrendelkezési jogáról. Ez már a román imperializmus kiméletlen harca, amely mindinkább elhomályosítja az örök békének azt a perspektíváját, amelyről a világháborúban meggyötört emberiség álmodozott.

Jellemző, hogy Nagyvárad megszállásáról a hivatalos jelentésekben nincsen eddig szó. Magánértesüléseink szerint azonban számítani kell Nagyvárad közeli megszállására, amely állítólag már vasárnapra meg is történik. A tegnapi nap folyamán elterjedt az egész városban az a nagy izgalmat keltett hír, hogy a nagyvárad vasúti állomáson már összeállították azt a vasúti szerelvényt, amely a megszálló román katonákat rövid harminchat óra alatt e városba szállítja. A híresztelés azt is tudni vélte, hogy egyelőre két század román katonaság érkezik Nagyváradra, amelyeket francia tisztiek vezetnek.

A súlyos helyzet természetesen nagyon nyugtalanítja a kormányt és a kormányt támogató pártokat. A kormányhoz közelálló Magyarország megállapítja, hogy míg a fegyverszüneti megállapodásokat a magyar kormány szinte betűszerint betartja, addig a másik fél, az antant, szokat szinte sem mibe

sem veszi. A kormány ezért elhatározta, hogy újabb tiltakozást jelent be az antantnál, amelyben egyúttal a franciákkal és angolokhoz fordul és utalva arra, hogy a magyar népkormány felszabadította magát a német nyomástól, a népjogok tiszteletben tartását fogja kérni annál is inkább, mert eddig semmi olyan nem történt az antant részéről, amely a magyar népkormányt megnyugtatta volna az antant barátságos magatartása felől.

A román megszállás terjeszkedéséről szóló cikkünket a magyar népkormány azon félhivatalos jelentésével végezzük, amely szerint a kormány a tegnapi este megtartott minisztertanácson elhatározta, hogy a megszálló román csapatok parancsnokának azon kérését, hogy Kolozsvárt és huszonhat vármegyét katonailag ürítsük ki: nem teljesíti.

Ami a belpolitikai helyzetet illeti, megállapítható, hogy a válság még mindig nem oldódott meg. Az immár tíz nap óta húzódó válság azonban az elmúlt huszonnégy óra alatt lényegesen enyhült. A kormány stabilizálását tudvalevőleg a Munkás Tanácsnak a földreform ügyében elfoglalt álláspontja ingatta meg.

A Munkás Tanács és a polgári pártok felfogása a földreform ügyében ott ütközik össze, hogy a munkások nagyobb része úgy szólván teljes vagy legalább is nagyobb arányú kommunizálást követel, a polgári pártok azonban nem akarják ennek a felfogásnak érvényrejutását megengedni.

A döntés a Munkástanács kezében van s remélni lehet, hogy bölcs, előrelátó állásfoglalásával nem fogja előidézni a Károlyi-kormány bukását, mely az idegen megszállások okozta nagy izgalmak közepette nem jelentene egyebet, mint az anarchia teljes diadalarajutását ebben a sokat szenvedett országban.

A külföldről érkező jelentések között nincsen egyetlen sem, amely valami vigaszt, reményt nyújtana. A nagy remzettek élet-halálharcában, mely most a harcerektről a zöld asztalnál tanácskozó szobákban folyik, Magyarországnak a két malomkö közé jutott búzaszem szerepe jutott. Az utolsó reménység: Wilson elnök, akinek befolyása bármilyen fényes ünnepek közepette áll is most, személye mégis erősen hanyatlott a szövetségeseknél. Wilson elnök a Daily News jelentése szerint az előzetes békekön-

ferencián a következő követeléseket fogja támasztani:

1. A népek szövetsége lényegesen része kell, hogy legyen a békeszerződésnek.
2. A tengerek szabadságát, mint a szövetség egyik főelvét kell megállapítani, hogy ezáltal Amerika számára feleslegessé tévessék a nagy flotta tartása és a nemzetek minden önkény ellen biztosítsanak.
3. A delegáció jogosítva lesz minden Németországgal szemben támasztandó igényt érvényesíteni s ennek folytán a fizetési módokat Németországgal szemben megállapítani.
4. A delegáció tárgyalásokat folytat a felől, hogy a megbeszélések bizalmasak legyenek-e, de azon az állásponton van, hogy legalább a békekonzferencia teljes ülésének teljes nyilvánosság előtt kell lefolyjni.

Wilson elnök egyébként, egy zürichi távirat szerint elhatározta, hogy meglátogatja Benedek pápát. A látogatás napja december 23-ára van kilüszve s a jelentés szerint a pápa Wilsont államfőt megillető tisztelettel szándékszik fogadni. Reméljük és hisszük, hogyha ez a látogatás valóban megtörténik, a Szentatya módot fog találni, hogy Wilson elnöknel a katolikus Magyarország megmentése érdekében közbenjárjon.

A nap eseményei közül ki kell még emelni azt a bolsevik mozgalmat amely Budapesten minden cáfolat ellenére is egyre erősödik s amely tegnap a főváros utcáin már nyílt tüntetésben tört ki.

Budapestről éjjel érkezett táviratunk szerint csütörtökön délelőtt 11 óra tájban több száz főből álló legnagyobb részben munkanélküliekből álló tömeg verődött össze, amely tüntetve vonult a Vörös Ujság című kommunista lap szerkesztősége elé, ahol a szónokok és a tömeg a kommunista köztársaságot követelték.

Wilson meglátogatja Benedek pápát

Budapest, december 19. (Saját tudósítónktól.) Olasz lapok megerősítik azt a hírt, hogy Wilson elnök december 23-án meglátogatja Benedek pápát, aki az elnököt szuverént megillető tisztelettel fogja fogadni és a fogadás alkalmával fontos beszédet mond.

A hadügyminiszterium az idegen megszállásról.

Budapest, december 19. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminiszterium hivatalosan jelenti: A Poprad és Igló környékén, valamint a Turóc völgyében jelentett cseh csapatok előnyomulásukat nem folytatták. A többi határszélekről újabb jelentések nem érkeztek.

Keresztényszociálisták a kormányban

A kormányelnök kezdeményezésére mindjobban tért hódít a polgári pártok tömörülésének eszméje. Nemcsak arról van szó, hogy a pártok bizonyos megállapodással kezdjék a januárban meginduló választási küzdelmet, hanem arról is, hogy azokat a polgári pártokat, amelyek még nincsenek képviselve a kormányzásban, bevonják az ország aktív vezetésébe. A kormány már meg is tette az első lépéseket, tárgyalat Huszár Károllyal, a keresztényszociálista-párt képviselőjével és nagyatádi Szabó Istvánnal, a kisgazda-párt vezérével abban az irányban, hogy egy-egy taggal képviseltesék magukat a kabinetben.

A keresztényszociálista párt hajlandó támogatni a kormányt, de a részére *felajánlott államtitkári állást egyelőre nem fogadta el.* A kisgazda-párt szintén kész támogatni a kormányt. Hajlandó résztvenni a kormányzásban is, de a részvételt ahhoz a feltételhez köti, hogy a kormány a birtok-reform kérdésében honorálja-e álláspontját.

Az erre vonatkozó tárgyalás még nem fejeződött be. A kormány helyzete e pillanatban változatlanul súlyos, minden attól függ, hogy a hét végén összeülő munkástanács hogyan határoz.

Beléphetünk-e a polgári blokkba?

A legszélsőbb irányzatok a legnagyobb aggodalommal nézik a halálra ítélt polgárság ébredését. Mindenáron azon vannak, hogy tompítsák a bolsevik veszedelm nagyságát, azt akarják kimutatni, hogy az ijedség és nem a logikai szükség tereli egy utra a polgárságot.

Pedig a bolsevizmus csak a végső lökést adta meg ennek a hatalmas társadalmi osztálynak, amely most sem támadólag lép fel, csupán hivatottsága mellett száll síkra. A proletáralom ideje tényleg messze van még, de vakság lenne szétforgácsolni a polgárságot, amely ha összefog, egy áttörhetetlen gátat állít a bolsevista gőzhenger elé.

A nagyváradi társadalom modern gondolkodású emberei egymásután szólnak hozzá a blokk eszméjéhez. Tömegesen érkeznek hozzánk az érdekes állásfoglaló nyilatkozatok s az egymásra tóduló események szorítanak bennünket arra, hogy naponként csak egy párat közölhessünk.

Iurik S. Zoltán.

— Ma minden pártnak, amely egész lelkével küzd a hazánkat fenyegető és a megsemmisülésre vezető kommunizmus (anarchia, bolsevizmus) ellen és mindazon pártoknak, amelyek programjukba a pozitív hiten álló vallásfelekezetek védelmét befoglalták — egyesülniök kell, hogy ez a végromlás és pusztulás küszöbén álló édes magyar hazát a katasztrófikus rázkódtatásból épen és sértetlenül kerüljék ki. Ha ezen pártok egyesülését *polgári pártnak* nevezük, a legnagyobb lelkesedéssel csatlakozom ezen polgári párthoz és szívesen látanom csatlakozását a radikálisok és szociáldemokraták pártjának is, ha az egyesülést velünk együtt a *kommunizmus elleni védekezésre* létre tudnák hozni.

Csernák Béla református lelkész.

— Nem foglalkozom politikával, annyit azonban leszögezhetek, hogy a legnagyobb megnyugvással a Károlyi párt programját fogadtam, mert abban látom legjobban megvédve a polgárság és a pozitív vallások érdekeit.

Dr Thury Kálmán.

— Pártonkívüli álláspontot foglalok el, de annak a kijelentése mellett, hogy a Károlyi-párt sem fedi teljesen álláspontomat, mégis úgy látom, hogy a jelenleg mérkőző pártok között az én politikai felfogásom *ennek a pártnak programjához közeledek leginkább.* Politikai felfogásomnak függetlenségét azonban bizonyos elvi kérdésekre nézve feltétlenül fenntartom magamnak és

minthogy rám nézve ezidőszerint egyetlen főkérdés a magyar állam és nemzet megmenetése, ezen célok érdekében az esetről-esetre felmerülő politikai irányzatokat pártállásra való tekintet nélkül mérlegetem. A politikai életnek felekezeti alapon való berendezkedését feltétlenül perhorekálom, de magától értetődik, hogy csak olyan polgári pártot támogathatok, amely a felekezeti érdekeket *oly mértékben hajlandó honorálni,* amely az én felfogásomnak megfelel. Itt van tehát némi kapcsolat a politika és felekezetek között.

Dr Champier István.

Valami optikai tévedés folytán az én csekély személyemet is szükségesnek tartották megkérdezni a jelen nagy problémákra vonatkozólag. Tisztelettel elhárítanám magamtól e feladatot, ha nem látnám benne a mai nagy idők jelét, amely a végtelen kicsinyekből építi fel a végtelen nagyot: az emberi társadalmat. Én pedig szívem ragyogó szeretetével és rendíthetetlen bizalmával csüngök a jobb társadalom kiépítésének lehetőségén. Hiszem, hogy az igazi haladással, a jobb gazdasági árszonyok kiépítésével az igazibb ember típusa is gyakoribb lesz a földön. A munkában látom azt az ideált, akit mindannyiunkból meg kell teremtenünk.

A társadalmom eddig azért volt oly beteg, mert egyoldalul csak a testet, vagy csak a szellemet műveltük. Már az iskolába is több kézi munkát kell vinnünk s az izommunkásnak jobb anyagi viszonyokat kell teremtenünk, lelkének, eszének, kedélyének művelésére, hadd tűnjék el az elsőből a fásultság, a másikkól a lázongás nyomasztó, lelket ölő verejtékezése ellen. És itt nem iskolai játékokra és hió próbálkozásokra, sem a munkásoknál szemfényvesztő béremelésre gondolok, hanem yökeres, a polgári és munkásosztálynak igazi közelebb hozására.

Ilyen valóban szociális programmal kell tömörülnünk az ezen eszméket legjobban képviselő Károlyi Mihály köré, akiben a patriotizmus, szocializmus és radikalizmus mint gyűjtő lencsében, legtisztábban egyesül. Nekünk keresztényeknek nincs semmünk a félelemre, hiszen éppen Károlyi as, aki a jobb, igazságosabb társadalmi berendezkedés jelszavát írta zászlajára. A mi gazdagságunk úgy sem annyira a birtokokban, mint inkább a lelkekben gyökerezik. Igaz, mérsékelt, nem főforgató átalakulást ígér ezen a téren is. És mi pártan, remény-nyel mondhatjuk, hogy a földiek fölöslegnek elvesztésével minden vonalon csak nyertünk.

Holdi Sándor, az iparostanács elnöke.

Mindaddig, míg a Károlyi párt eljutott eddig ismert programja a keresztényszociá-

lista programot fedi és a polgári pártok tömörítésével a belső rend megszilárdítását előzza, addig én — mint remélem minden keresztényszociálista — örömmel és bizalommal hive az egyesülés eszméjének. Mégis, szociális meggyőződéseink, gondolkodásunk, programunk keresztülvitelének ellenőrizhetése végett a blokk keretén belül párt-szervezetünket továbbra is fenntartandónak vélem.

A székely ezredek átvonulnak Nagyváradon

A magyar néphadsereg legfegyelméletesebb katonái, a székelyek tegnap zárt sorokban megjelentek Nagyvárad utcáin. Söpri őket kifelé Erdélyből az ántánt hivatalos parancsa. Nem a megszálló román sereg szorítja ki őket, hiszen alig bírják fékezni mérhetetlen felindulásukat, hanem a politika. Hába mennének neki a román seregnek — céltalan vérontás lenne csak belőle, mert a Románia háta mögött az ántánt áll.

A kolozsvári román megszálló sereg parancsnoka kieszközölte, hogy Kolozsvárról is továbbítsák a csiki, háromszéki és marosvásárhelyi ezredek. Tegnap reggel ért Váradvelencére az első székely transzport, mintegy négyszáz főnyi katonaság. Utánuk délelőtt, délután és este több mint kétezeröttszáz székely baka érkezett Nagyváradra. Kiseb nagyobb csoportokban bejöttek a városba, az utcákon lelkesedéssel üdvözölték őket, üzletekből virágot, kenyeret, cigarettát hoztak ki a nők, nőtázza masiroztak a kaszárnyák felé s a publikum kalap lengelve éllette a pompás legényeket.

Sorsuk egyelőre bizonytalan. Illetékes hatóságok tárgyalásokat kezdtek, hogy tulajdonképpen hát hová internálják saját hazájukban a székelyeket, akik olyan éles száikák a megszállók szemében. Itt sem maradhatnak, mert Váradot is megszállják a románok, mint középkori fontos gőcpon-tot. Debrecent is megszállják, mert ott egy Nagyerdő nevű magyar rengeteg van, Pestet is megszállják, mert a kabarékban a bukaresti mű-észnöket terrorizálja a magyar uralom, Bécsbe is elmennek, mert azt hal-lották, hogy oda rengeteg magyar buza özlött, sőt a Fokföldet is megszállják, mert mint kiderült: onnan nagyszerű kilátás nyílik a legsötétebb Afrikába.

Ugy halljuk, a székelyeket egyelőre Nagyszalontán és Debrecenben gyűjtik össze

A Nemzeti Tanács ülése.

Tisztelt Polgártársam!

Mint a vármezei Magyar Nemzeti Tanács tagját a folyó hó 23-án, hétfőn délelőtt 10 órakor a megyeháza nagytermében tartandó tanácsülésre ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Elnöki előterjesztések.
2. A kolozsvári határozat kihirdetése.
3. Nemzeti Tanács kiegészítése tárgyában határozat.
4. A végrehajtó bizottság kiegészítése.
5. Esetleges indítványok.

A tárgyak fontosságára való tekintettel kérem, szíveskedjék okvetlenül megjelenni. Nagyvárad, 1918 évi december 19. Köztársasági üdvözléssel

Kovács Miklós
elnök.

Bojkottálták a jegyzőket.

A Nemzeti Tanács erélyes fellépése a jegyzőgyűlés ellen.

A biharmegyei jegyzők gyűlése bojkott alá helyezte az elüzlött jegyzők helyére kirendelt helyetteseket. Ezzel szemben a sárréti Nemzeti Tanács egy határozatot hozott, mely határozatot a *Biharmegyei Magyar Nemzeti Tanács*-nek végrehajtó-bizottsága beható megvitatás tárgyává tette. A megyei jegyzők nagyváradi gyűlésének az egyes községekből eltávozott kártársaik helyettesítőinek bojkottálására vonatkozó határozata ellenében a felterjesztés kifejti, hogy „mely megbotránkozással veszi tudomásul a jegyzők határozatát, mely egyfelől a községek ügymenetének lehetetlenné tételét célozza, másfelől azon jegyzőket, akik a háboru előtt még választott jegyzők nem voltak, a háboru alatt pedig katonai szolgálatot teljesítvén, ilyenekül meg nem választathattak s kik most teljesen állás nélkül vannak, — a kenyérkeresettől fosztja meg. Ez okból a megyei jegyzőgyűlésnek ezen minden humanitást írlétező, önző és terrorizáló határozatát megbotránkozással utasítja vissza s kimondja: hogy mindazon jegyzőket, kik a határozattal magukat azonosítják, — szintén bojkottálja s felhívja a vármegye összes járási nemzeti tanácsait hasonló hatá-

rozat hozatalra; egyben felkéri a megye főispán kormánybiztosát is, hogy az állásukat elhagyott jegyzők fizetésének folyósítását mindaddig, míg velük szemben a vizsgálat le nem folytatódik, függeszse fel, alapos megfontolás után kimondja a végrehajtó-bizottság, hogy a sárréti járási nemzeti tanács határozatához hozzájárul. Teszi ezt a következő nyomatok indokából is:

A kari szolidaritás nem terjedhet ki lincselekmények építésére és nem irányulhat a nép megnyomorítására, sem az egész közigazgatás ügymenetének megakasztására, különösen a mai kritikus helyzetben, amikor a közlekedési ügyek, a leszerelés és száz más égető kérdés elintézése nemcsak a jegyzőt, de mindnyájunk fokozott, odaadó és önzetlen munkáját megköveteli. Tudomással bír a bizottság arról is, hogy a népert dolgozni akaró jegyzők is csak a terror alatt járultak hozzá a gyűlési határozathoz. Egyébként a kari szolidaritást, amíg az a jegyzők jogos erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédését célozza, a legnagyobb készséggel akceptálja.

Ezt a határozatot az összes néptanácsokkal közlik és hirlapilag közlé teszik.

fém munkások egyesületében visznek vezető szerepet. Ennélfogva a tárgyalások során már is kifejezést nyert az a tendencia, hogy a földreform gyakorlati kérdéseinek megvitatását az agrár képviselők nagygyűlésére kell bízni. Ilyenformán nem lehetetlen, hogy a békes megegyezés néhány nap alatt létrejön a magyar tulajdonjog elvének feladásánál, a Munkás Tanács viszont lehetővé teszi, hogy a kormányban résztvevő pártok között fenálló ellentétek ellensúlyoztassanak és a kormány mai összetételében továbbra is megmaradjon.

Házilag készítsék a közmunkákat.

A katonai járványkórházból városi kórház.

Hónapok óta húzódozó kérdést hozott közelebb a megvalósításhoz a tegnapi együttes tanácsülés.

Dr. Katz Béla elmondta, hogy a biharmegyei uton levő nagy kiterjedésű járványkórház most már felszabadult s csekély átalakítással átalakítható városi kórházzá. A város tanácsa lépjen érintkezésbe a katonai hatósággal, hogy az átalakítási munkákat mielőbb megkezdhesse.

Rimler Károly polgármester ígéretet tett, hogy a kórház átadása iránt mielőbb megkezdje a katonai hatóságokkal a tárgyalásokat.

Ugyancsak az elnöklő polgármester ismertette a tanács azon határozatát, hogy a városi középületek kijavítását a hadból hazajött kispárosoknak adták ki.

Dr. Katz Lipót ismerteti a Munkás Tanács felvi jelentőségű határozatát, amely szerint a munkásoknak azaz álláspontja, hogy a közmunkákat a vállalkozók mellőzésevel a város házikézelésben végeztesse s a munkálatokat a városi mérnöki hivatal vezesse.

Köszeghy József v. főmérnök elfogadja a Munkás Tanács javaslatát a munkálatok házikézelésbe vételére, jöllehet, hogy sok szó fér ahhoz is, hogy a munkálatoknál a kispárosok mellőztessenek. Az előmunkálatok és tervek készen vannak.

Rimler Károly igéri, hogy a közmunkákat azonnal megkezdik, hogy a munkanélküliek munkához jussanak. Így megkezdődhetik a Vár, a Sándor-utcai iskola renoválása, a munkáslakások építése pedig a tavaszi kedvező időjárás bekövetkeztével. — Betonöbök készítését már most megkezdhetik. A Körös-laktanya lebontására a vármegyével egyezkedési tárgyalást kezdenek. A tavasszal megkezdik a 15 milliós közmunkák építését.

A polgármester által előadottakat tudomásul vették.

A lakáshivatal ellen panaszok merültek fel a Munkás Tanácsban, miért is az együttes tanács abban állapodott meg, hogy a hivatal mai személyzete helyett ügyvédekre bizzák úgy a lakáshivatal vezetését, mint a lakásrekvizálásokat.

Elhatározták még, hogy a Nemzetőrség autóit átveszi a város. Elrendelték az autók összeírását.

Az egész hatalom a birodalmi gyűlés kezében.

Bécs, december 18. (Saját tudósítónktól.) Berlieni jelentések szerint a munkás és katona tanácsok kongresszusa elhatározta, hogy az egész hatalmat a birodalmi gyűlésre ruhazza át.

Budapesten a bolsevik tüntetők a kommunista köztársaságot követelik.

Budapest, dec. 19. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőlt bolsevik irányú tüntetés folyt le a főváros utcáin. Ugy tizenegy óra tájban a képviselőház előtt pár száz főből álló utcai tömeg és munkás verődött össze, kiknek legnagyobb része foglalkozás nélküli volt. A tömeg előtt Nánási György kommunista agitátor tartott beszédet, amelynek meghallgatása után a tömeg a Visegrádi-utcában levő *Vörös Újság* című kommunista lap szerkesztőségé elé vonult. A lap munkatársai a

szerkesztőség épületének ablakából beszéltek a tüntetőkhöz.

Az elhangzott beszédekben a szónokok kijelentették, hogy a köztársasági államforma őket nem elégíti ki, ennek eredményeivel nincsenek megelégedve s követelik a *kommunista köztársaság kikiáltását*. A tüntető tömeg innen a nyugati pályaudvar felé vonult és ellepte annak környékét. A rendőrség készenlétben van, eddig rendzavarás nem történt.

A minisztertanács elhatározta hogy nem üríti ki a románok által követelt területeket.

Budapest, december 19. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: A kormány a tegnapi este megtartott minisztertanácsán foglalkozott a román megszálló csapatok parancsnokának kivánságával, amely szerint Kolozsvárt és huszonhat vármegyét katonailag ki kell üríteniük.

A minisztertanács elhatározta, hogy megtagadja a román parancsnok ezen kivánságának teljesítését, mert ez a követelés ellenkezik a belgrádi fegyverszünet megállapodásával.

Károlyi Mihály miniszterelnök a minisztertanács ezen határozatát közölni fogja Vix alezredessel, hangsúlyozni fogja, hogy a román parancsnoknak az a kivánsága jog ellenes és a magyar kormány ezért ezt nem hajlandó teljesíteni. Közölni fogja, hogy a magyar kormány e területeket nem fogja kiüríteni, legfeljebb arra fogja utasítani a magyar csapatokat, hogy tartózkodjanak minden a román csapatokkal való összeütközéstől.

A politikai válság.

Budapest, dec. 19. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság jelenti: A közel tíz nap óta húzódozó válság még mindig nem nyert megoldást. A kormány stabilitását tudvalevőleg a Munkás Tanácsnak a földreform ügyében elfoglalt álláspontja irgatta meg. A Munkás Tanács az ingatlan javak teljes kommunizá-

lását követeli, amivel a polgári pártok nem tudnak egyetérteni. Ma a feszültség enyhült. Különösen jó hatást tett Csizmadia Sándor földművelésügyi államtitkárnak a mai tárgyaláson kifejtett csillapító és kiegyenlítő beszéde. A Munkás Tanács mérsékeltebb elemeinek az az álláspontja, hogy nem volna helyes, ha a földművesek érdekei felett olyan tényezők döntenének, amelyek a vas és

Városi autófuvarozási vállalat.

Gondoskodás az orvosok részére autókról.

Régebben tapasztalt dolog, hogy Nagyváradon a bérkocsisok nem szívesen állanak az orvosok rendelkezésére, sőt valóságos szöknek az orvosok elől. Ha észreveszik, hogy orvos közeledik a bérkocsi megállóhelyek felé, közzévágnak az egy lónak s ahány, annyifelé iramodik. Ennek az orvos-izsornynak valószínűleg az az oka, mert az orvosok ismerik a tarifát s őket nem lehet úgy megfélemlíteni, mint más szegény pasasokat, akik kénytelenek azt a díjat fizetni, amit a bérkocsis kér. Lehet, hogy ezt csak a kocsióra ültetett kocsisok uzorálják, de a bérkocsisoknak két mészárgépként kell számítaniukra felügyelni.

Ennek a hátrányát súlyosan érzik az orvosok, de még jobban a közönség, mert különösen a mostani járványos időben elsőrendű közegészségügyi érdek, hogy a betegekhez minél gyorsabban eljussanak az orvosok.

A város tanácsa már több alkalommal foglalkozott ezzel az anomáliával, de kellő rendet nem tudott teremteni s a rendőrség sem bírta megrendszabályozni a renitens bérkocsisokat.

A városi tanács tegnapi ülésén, amelyen a Nemzeti Tanács és a Munkás Tanács képviselői előterjesztették, hogy a közegészségügy érdekében ezeket a bajokat akként szüntessék meg, hogy a jelenleg a város rendelkezésére álló sok autót közlekedési és közegészségügyi célra vegyék igénybe. És pedig akként intézkedjék a tanács, hogy az autók egy részét kizárólag az orvosok rendelkezésére bocsássák, hogy a betegek orvosi ellátása minél gyorsabban keresztülvihető legyen. Ajánlották azt is, hogy a feles számban levő autókat magánfuvarozásra is adja ki a város.

A tanács szonnan nem határozott a fontos és életrevaló javaslat felett, hanem legközelebb dönt, hogy miképpen valósítsa meg a városi autó fuvarozási vállalatot.

Karácsonyi ajándék a hadiárvák és özvegyek részére.

A magyar hadügyminiszter 33790—28 a számú körrendeletével a hadirokkantak, hadi-özvegyek és hadiárvák részére egyszeri (karácsonyi) segélyt engedélyezett. A segélyt a körrendeletben foglalt korlátozások figyelembe vételével minden hadirokkant és hadi-özvegy után 150 korona, a családtagok és hadiárvák részére fejenként 50 korona és a szülőtlén hadiárvák részére 100 korona.

A városi hatóság ezen segélyt folyó hó 23 án és 24 én, hétfőn és kedden fogja kifizetni és pedig a következő sorrendben:

Az első pénztár (Városháza, földszint, 24. sz. szobában) 23 án, hétfőn délelőtti 8 órától 12 óráig az A., B., C., délután 2 órától 6 óráig a H., I., J., 24 én, kedden délelőtti az L., M., N és délután az S., U kezdőbetűs; a második pénztár (Városháza földszint, 28. számú szobában) 23 án, hétfőn délelőtti a D., E., F., G., délután a K., 24 én, kedden délelőtti az P., P., R és délután a T., V., W kezdőbetűs hadirokkantakat és hadiözvegyeket.

Felhívom az igényjogosultakat, hogy a pénztáraknál a pontos sorrendben jelentkezzenek.

Miután pedig a *fizetés csak az előzetesen kiadandó fizetési igazolványra fog eszközöltetni*, felhívom, hogy az összes igényjogosultak ezen igazolványt szerezzék meg és pedig: a hadirokkantak a Rokkant Tanács hivatali helyiségében (Vár, altiszti étkezde), a hadiözvegyek és hadiárvák pedig a városi árvaszéknél.

Felhívom ezért az összes hadirokkantakat, hogy folyó hó 20. és 21-én, pénteken és szombaton délelőtti 8—12 és délután 2—6 órák között a rokkant tanács helyiségében a fizetési igazolvány átvétele végett jelentkezzenek és igazolvány irataikat (fizetési meghagyás, szabadságolási igazolvány, évi segélyfizetési könyvecske, fizetési iv) valamint gyermekeik születési bizonyítványát hozzák magukkal. Felhívom a hadiözvegyeket, hogy a fizetési igazolvány átvétele végett ugyanezen időben a városi árvaszéknél (Városháza, II. emelet 39. szám) jelentkezzenek.

Figyelmeztetem az összes igényjogosultakat, hogy a fizetési igazolványt az említett helyeken szerezzék be, hogy a segélyek kifizetése a fent jelzett határidőben rendesen megtörténhessen.

Nagyvárad, 1918. december 19.

Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Hadianyagok igénylésére vonatkozó bejelentések.

A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteket, hogy a Népköztársaság hadügyminiszteriumának leszerelési osztálya Nagyváradon kirendeltséget létesített, abból a célból, hogy nagyváradi katonai intézeteknél raktáron levő hadianyagoknak felosztását a kereskedelmi és iparkamarával együttesen eszközölje. Felhívja ezért a kamara az iparosokat és kereskedőket (vidékieket is) akik az anyagfelosztásban részesülni kívánnak, s azokra önálló iparüzésük, illetve kereskedésük révén igényjogosultsággal bírnak, hogy részesülési igényeiket a kamaránál jelentsék be.

Egyelőre kiosztásra kerülnek: sörös hordók, tartályok, szekerek, asztalos-, lakatos-, kovácszserszámok, deszkaárúk, gömbfák, padlódeszkák, cement, mész, régi löszerszámok, építkezési szerszámok, kátránypapír, ablakok, ajtók, ajtószárnyak, vasuti sinek, füstcsövek, hornyolt cserép, kátránypapír, kampós szeg, szurok, villamosági anyagok, lakberendezési cikkek, faszerszámnyelek, olajok, ócskavas, keményfa, fűrészeltfa.

Nagyvárad, 1918 december hó 19.

A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara:

Dr Moskovits József elnök. *Dr Oláh Béla* titkár.

Erre vonatkozólag a kamara a következő átiratott intézte dr Agoston Péter kormánybiztoshoz:

Dr Agoston Péter kormánybiztos urnak.
Nagyvárad.

A nagyváradi katonai intézeteknél lefoglalt polgári célokra alkalmas áruk és anyagok elosztása tekintetében, arra való tekintettel, hogy azok kamaránk ingerenciája mellett osztandók szét, van szerencsénk nagybecsű figyelmét felhívni, hogy ezekre az anyagokra a kamaránk területére tartozó biharmegyei kereskedők és iparosok is

igényt tartanak. Minthogy nevezetteknek ez az igénye feltétlenül jogos, az egyenlő elbánás elve alapján kérjük kormánybiztos urst, hogy a polgári célokra átengedett áruk és anyagok elosztása tekintetében méltóztatassék úgy intézkedni, hogy azok megfelelő hányada a vármegye kereskedői és iparosai részére engedessék át s azok kamaránk utalványa alapján a részükre átadandó árukat és anyagokat átvehessék.

Nagybárad, 1918 december hó 18.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:

Dr Moskovits sk., elnök. *Dr Oláh sk.,* titkár.

HIREK

* **A ruhabeszolgáltatási jegyzékek beadása.** A ruhabeszolgáltatás ügyében a következő felhívást kaptuk: A ruhabeszolgáltatás ügyében felhívjuk mindazokat, akik az utcatervezetek szerint már eddig is kötelesek lettek volna a ruhákat beadni, de azt elmulasztották, hogy a ruhákat az összesítési lapokkal együtt az illetékes kerületi bizottságoknál pénteken és szombaton okvetlen beszoigáltassák.

* **A Missziótársulati Leányklub tagjait nagyon kérjük,** hogy ma délután 2 órakor feltétlenül jöjjenek el a Kath. Körben tartandó énekórára.

* **Kereskedelmi tanfolyam.** A kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltséggel, hogy közgazdasági pályákon érvényesülést kereső, főként hadból hazatért egyének számára Nagyváradon, akadémiai jellegű s körülbelül 8 hónapon át tartó szaktanfolyamot kíván rendezni. A tanfolyam tanítási tervezete magában foglalja mindazon kereskedelmi, jogi és közgazdasági szaktárgyakat, amelyek a magasabbrendű szakoktatás anyagát kiteszik. A tanítást kizárólag képesítéssel bíró szaktanárok foglalkoztatni s a tervezet szerint a tanfolyam a kormányzat részéről oly nyilvánossági jelleggel ruháztatnék fel és oly képesítést nyújtanak, mint bármely felsőfoku kereskedelmi főiskola elvégzése. Tekintettel arra, hogy a résztvevni szándékozók számára jó előre tájékozódni kell az előkészítő kamarai bizottságnak, — felhívja a kamara mindazokat, akik a fentiek szerinti kereskedelmi kvalifikáció elnyerésére törekszenek, hogy részvételi szándékukat lehetőleg írásban és sürgősen jelentsék be a kamara titkári hivatalához. (Nagyvárad, Teleky-utca 11.) A tanfolyamra oly egyének vétetnek fel, akik középiskolai érettségivel, kereskedelmi vagy felsőipariskolai, illetve szakiskolai végbizonyítvánnyal, esetleg katonai főreáliskolai, hadapródiskolai vagy katonai akadémiai végbizonyítvánnyal rendelkeznek. Nagyvárad, 1918 december hó 19. Dr Moskovits József sk. elnök. Dr Oláh Béla sk. titkár.

* **A polgárőrség közleménye.** A polgárőrség főparancsnoksága meghívja az utcakörzetek vezetőit és a kerületi parancsnokokat, hogy ma azaz pénteken délután 6 órakor a Városháza nagy bizottsági termében tartandó értekezletre. Az érdeklődő polgárőrök megjelenését is szívesen veszi. Az értekezlet tárgya végleges állásfoglalás a polgárőrség fenmaradásáról, vagy esetleges átszervezéséről. Nagyvárad, 1918. december 18. A polgárőrség főparancsnoksága.

* **Adományok az Iporos Ösztöndíj javára.** Id Bartus Lajos 10, Flisz Károly 10, Ifj Bartus Lajos 5, Bartus László 5 korona Kozák János 50 koronával a Kath. Legényegylet alapító tagjai sorába lépett.

* **Apologial kurzus** ma d. u. 4 órakor a Kath. Kör választmányi termében előadást tart.

* **Bihari Sándor temetése.** A szociáldemokrata párt nagy halottját, Bihari Sándort, aki a nagyváradi nemzetőrséget megszervezte, tegnap délután temették el rendkívül nagy pompával. A temetésen megjelent dr. Ágoston Péter főispán kormánybiztos is. A gyászbáznál Schlinger Márton a nyomdász szakszervezet elnöke mondott beszédet a tetem fölött. A beszéd után a következő sorrendben indult el a menet: elől a honvédek zenekara, utána a nemzetőrség díszsáada, majd a szakszervezetek kiküldöttei. A Munkásokthon előtt megállt a menet. Itt Patócs János mondott megkapó beszédet, a temetőben pedig dr. Katz Lipót artott búcsuztatót.

* **Felhívás a bikarmegyei tanítókhoz.** A Nemzeti Tanács megbízásából a nagyváradi propaganda iroda e hó 27—30. négy napos köztársasági propaganda tanfolyamot rendez, melyre az általános tanítóegyesület közgyűlési határozata értelmében egyelőre 50 vidéki tanítót hív meg, akik a reformszemek meggyőződéses hívei s az ügy lelkes harcosai kívánnak lenni, teljes ingyenes ellátásról és elszállásról gondoskodunk, azonkívül egyenként 50 korona költségszámot is fizetünk. A jelentkezést sürgősen kérjük, a behívás sürgőnyileg történik. Nagyváradi Propaganda iroda (vármegyeház).

* **Kereskedelmi alkalmazottak közgyűlése.** Felhívjuk az összes nagyváradi kereskedelmi alkalmazottakat, ugyancsak az üzletekben alkalmazott irodai tisztviselőket, hogy a kereskedelmi alkalmazottak nagyváradi egyesületének alakuló gyűlésén vasárnap délelőtt 10 órakor a kereskedelmi és iparkamarában teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tagsági igazolványt mindenki hozzon magával. A vezetőség.

* **Szervezett magánalkalmazottak gyűlése.** Felhívjuk az összes ipari, közlekedési, gyári és világitási tisztviselő és tisztviselő kártársakat, hogy f. hó 23-án hétfőn délután fél 5 órakor a városháza nagytermében megtartandó alakuló közgyűlésen feltétlenül jelenjenek meg. Tagsági igazolványát mindenki hozza magával. A vezetőség.

* **A lira beváltása.** Az olasz harctérről hazatért katonák sok lirát hoztak magukkal, olyan pénzt, amelyet a megszállott olasz területen szolgálati fizetés gyanánt kaptak. Az olasz lírák beváltására a kormánybiztos december 15-ig adott határidőt. A Pénzügyi Központ tegnap beadványt intézett a főispánhoz, hogy a lírák beváltásának határidejét tolja ki, mert még körülbelül 7—800 ezer korona olasz pénz vár beváltásra.

* **Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája** kibocsájtott csatlakozó levelet. Kérjük azokat, akiknél ilyen levelek vannak, hogy szombat délig okvetlenül adják be a Városi-kávéházba. Egyben felszólítjuk a bizottság tagjait, hogy szombat d. u. 5 órára ugyanott fontos megbeszélés végett jelenjenek meg. Csatlakozzék mindenki. *Intézőbizottság.*

* **A sovány sertések felajánlása nem kötelező.** A földművelésügyi miniszter rendelete folytán tudomására hozom a város közönségének, hogy a sovány sertések felajánlása és hatósági igénybevétele tárgyában kiadott 110050 és 118692—1918. sz. rendeletek hatályon kívül helyeztetek. Nagyváradi, 1918. évi november 27-én. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

* **A cérna-ügy.** Tegnap ciklünköt könnyen félreérthetik, azért szükségesnek tartjuk közölni, hogy a Bergungstelle készletét a városi közlekedési hivatal veszi át s nem az iparostanács. A közlekedési hivatal sem osztja szét, hanem megindítja az anyaggal az üzemet a régi műhelyekben. Az iparostanács tegnap felhívása a cérnaosztásra ettől egészen független. Itt csak a rendes havi készletet szolgálják ki, amit a Pamukközpont küldött.

* **Méhészeti tanfolyam rokkant katonák részére.** A földművelésügyi miniszter az Országos Hadigondozó Hivatal kassai intézetében f. évi november havától 1919. év április hó végéig folytatódólagosan egymás után következő és egyenként 18 napig tartó méhészeti tanfolyamok rendezését határozta el a rokkant katonák részére. Az intézet igazgatósága a bejelentett rokkant katonák közül minden egyes tanfolyam kezdésekor 30—30-at saját beosztása szerint Kassára fog hívni és az így behívott rokkantakat 18 napon át intézeti ingyenes ellátásban fogja részesíteni. A méhészeti tanfolyamot elvégzett rokkantak közül mindazoknak, akik igazolni tudják illetékes községi eljárásságok útján, hogy a méhészetet otthonukban megkezdették, külön kérésre méhesezaladok beszerzéséhez szükséges segélyösszeget és egy egy tanfolyamon készült kaptárt fog az Országos Hadigondozóhivatal adományozni. Azok a tanfolyamot elvégzők öhajtnak, rokkant igazolványukkal jelentkezzenek a Hadigondozó Népirodánál (Városháza, II. em., 39. sz.).

* **Orvosi hír.** Dr. Szóka Ferenc egyetemes orvosudor a harctérről hazatérve, rendeléseit megkezdte Kórház-utca 35. sz. alatt.

* **A kolozsvári kereskedelmi akadémia igazgatósága** közli, hogy a miniszter ur rendelkezése alapján azok, akik érettségét tettak és azután legalább 20 hónapig katonai szolgálatot teljesítettek, az akadémia főiskolai tagozatának négy félév 10 hónap alatt végezhetik. Az első szemeszter január 1-én veszi kezdetét és beiratkozni lehet december 16—24-ig. Felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

* **Temetések.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt özv. Pammer Jenőné szül. Vaday Antónia temetése. A Rákóczi-uti halottas háznál nagyszámmal jelentek meg az elhunyt és családja barátai, ismerősei és tisztelői. A beszentelés után a koszorúkkal borított díszes érckoporsót a négyes fogatú üvegdisz halottas kocsira helyezték és a vasúti pályaudvarra vitték s a már készen álló kocsiba helyezték és Székelyhidra szállították, ahol a temetés ma délelőtt fog végbe menni. — Ugyancsak tegnap délelőtt ment végbe Herlicska Gyuláné temetése. Az elhunyt urinó temetésén számosan jelentek meg a rokonok, barátok és ismerősök közül. A beszentelés után a koszorúkkal borított díszes koporsót a négyes fogatú üvegdisz halottas kocsin a temetőbe vitték, ahol a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra. — Tegnap délután ment végbe szintén nagy részvét mellett Kovács Kálmáné szül. Marossy Vilma temetése a Szent János utcai gyászházból. — Mindhárom díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Fatalpu cipők szabad forgalma.** Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala a Magyar Kereskedelmiügyi Miniszter bűr- és textilügyi meghatalmazottjának 10492—1918. számú rendelete alapján a fatalpu cipők forgalomba hozatalát korlátozó rendelet hatályon kívül helyeztetett. A fatalpu cipők azután bárki által árusíthatók, bárki által megvásárolhatók, megvásárlásukhoz semmiféle hatósági igazolvány, vagy utalvány nem szükséges. Nagyváradi, 1918. december hó 17. A rendőrkapitányság.

* **A város lekvárt árul.** Kapucinus-utca 11. sz. és Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt levő üzlethelyiségekben saját termésű lekvár kicsinybeni elárúsítását a mai napon megkezdte. Nagyváradi város hatósági központi szeszfordéje.

* **Halálozás.** Gábor György élete 24. évében váratlanul elhunyt. Temetése ma, pénteken, dec. 20-án délután 2 órakor lesz a Fecske-utca 7. sz. háznál.

A Magyarországnak esedékes osztrák iparcikkek utban vannak.

További állatszallitmányok Német-Ausztriának.

Budapest, dec. 19. (Saját tudósítónktól.) Béza Barna földművelésügyi miniszterek tegnap rendelete miatt, mellyel a Német-Ausztriába való kivittelt megtiltotta, ma megjelent Knobloch báró, Német Ausztria budapesti követe és felkérte Buza minisztert, hogy rendeletét vonja vissza, mert különben Bécs éhínség előtt áll. A követ igazolta, hogy a Magyarországnak esedékes osztrák

gyárcikkek már bevagonirozva utrakészen állanak és a további szállitmányok is sürgősen elindítatnak. Buza Barna földművelésügyi miniszter meggyőződve a követ által mondott szavak igazságáról, rendeletét a mai napon visszavonta s így az állatszallitmányok Német Ausztriába holnap ismét megindulnak.

A népkormány a franciáktól és angoloktól kéri a népjogok tiszteletben tartását.

Budapest, dec. 19. (Saját tudósítónktól.) A Magyarországi irja: A kormányt támogató pártokat a külügyi helyzet egyre jobban nyugtalanítja. A fegyverszüneti megállapodásokól el lehet mondani, hogy azokat a másik fél semmibe sem veszi és a népjogok a bevonuló megszálló csapatok prédájává lesznek.

A kormányhoz közel álló körök felfogását tükrözteti vissza az a nyilatkozat, a melyet beavatott helyről a Magyarország kapott és amely szerint az a kérdés, amelyre

a kormány az ántántól választ vár, azt is ki fogja említeni, hogy a magyar népköztársasági kormány felszabadította magát a német nyomás alól és a franciákhoz és angolokhoz fordul abban a feltevésben, hogy az ántánt a magyar népkormányt az azt a politikáját a népjogok tiszteletben tartásával fogja honorálni, mert eddig nem történt semmi, ami a magyar kormányt megnyugtatta volna az ántánt barátságos magatartása felől.

* **Eltépett váltó.** Dr. Morvay Zsigmond ügyvédhez beállított tegnap Biharkeresztes-rői Tamás István, aki régebbi idő óta tartozik 76 koronával valami peres ügyből kifolyólag. Az adósság fedezésére az ügyvédnél egy váltó volt. Tamás ezt a váltót kérte az irodában dolgozó kisasszonytól azon ürügy alatt, hogy a lejáratot meg akarja nézni. A kisasszony jóhiszeműen meg is mutatta a váltót, amit Tamás István egy hirtelen mozdulattal kitépett a kezéből és darabokra szakította, aztán illedelmesen köszönt és elment. Dr. Morvay Zsigmond a rendőrségen feljelentést tett Tamás ellen.

* **Salamoni ítélet.** A nagyváradai tábla tanácsa érdekes ítéletet hozott. A háború nehéz viszonyai között a feleség együtt szomorkodott a férj nyomorúságos állapotát fölött egy szarmakandi orosz fogollyal. Nem biztos, hogy az orosz betartotta a demarkációs vonalat, mert a törvényszék, mint elsőfokú bíróság megállapította, hogy az asszony bűnös és kimondta a válást.

Önagsága ebbe nem nyugodott bele, mert megtudta, hogy a férj a háta mögött őt mélyen sértő lépéseket tett. Megfeleltette az ítéletet és önállóan ő is megkérte a válás kimondását.

A táblának könnyű lett volna a helyzete, ha nem lettek volna perköltségek. A feleséget dr. Kenyeres Gyula képviselte, a férjet dr. Vavrek Kálmán védte. A bűnösséget mindegyik fél a másikra akarta áttolni. A tábla alapos és beható tanulmányozás után a válást kimondta, mindkét felet bűnösnek találta a perköltségeket a két fél között testvéri igazságossággal megosztotta.

* **Kisiparosok és kiskereskedők figyelmébe.** A Nagyvárad város, vagy a központi, magyarországi, mezőtelegi vagy szalárdi járás körzetébe tartozó azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a háború folytán üzletüket, illetve üzletüket beszüntetni kényszerültek, a Pénzügyi Központ, mint a kereskedelemügyi miniszter megbízottjának előírásai szerint kedvezményes kölcsönöket kaphatnak. Jelentkezni és kérvényt beadni bármely alólírott pénzügyi intézményben lehet, hol a további felvilágosítások készséggel megadatnak. Nagyvárad: Takarékpénztár, Egyesült Bank és Takarékpénztár, Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank, Leszámitoló és Jelzálogbank, Polgári Takarékpénztár, Bihoriana Takarékpénztár és Hitelintézet, Általános Takarékpénztár, Nagyvárad: Agrár Takarékpénztár, Nagyvárad: Hitelbank, Nagyvárad: Kereskedelmi és Forgalmi Bank, Újvárosi Takarékpénztár, Nagyvárad-Velencei Takarékpénztár, Mezőtelegi-vidéki Takarékpénztár, Magyarországi Takarékpénztár, Szalárdvidéki Takarékpénztár.

* **Automobilrendelet.** Tapasztalom, hogy a város területén több olyan gépjármű használtatik közúti forgalomban, mely az 57.000—1910. B. M. számú rendeletben előírt forgalmi engedéllyel és forgalomrendszámmal nincs ellátva. Tekintettel arra, hogy a hivatott miniszteri rendelet 76. §-ának rendelkezése szerint kihágást követ el a 15 napig terjedhető elzárással és kettszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, az a gépjármű birtokosa is vezető, aki a gépjárművet a szükséges engedély nélkül közúti forgalomba tart, felhívom említett gépjárművek birtokosait, hogy a szükséges forgalmi engedély elnyerése céljából szabályszerű kérvényeket a rendőrségekhez azonnal adják be, mert a kerületi szakértő a jövő hét elején Nagyváradra érkezik és a vizsgálatra előállított gépjárműveket használhatósági és forgalombiztonsági szempontból meg fogja vizsgálni. A forgalmi engedély elnyerése nélkül gépjárművét senkinek használhatja. Erlich, autógyógyász.

* **Erélyes fogtechnikus** címmel tegnap megjelent közleményünkre vonatkozólag készségesen kijelentjük, hogy Grósz Artur soha nem volt büntetve és a Rákóczi-úti incidens, amely a bérkocsi és a fogtechnikus között lejátszódott nem Grósz Artur hibájából történt. A bérkocsis megsértette Grószt, aki pillanatnyi felhevülésében ezért botjával megütötte és mert a közbelépő rendőr magviselete sértő volt, tiltakozott a rendőr fellépése ellen is. Grósz Arturt, aki tisztességes dolgozó polgár, a rendőrségen nem vették őrizetbe.

IRODÁLOM

Segítség Naptár 1919. Pálffy Jenőné szerkesztésében jelent meg a Segítség Naptár jövő évi száma. A könyv magán viseli egy kifinomodott irodalmi ízlés minden külső és belső jelét. Maga az írók összeválogatása (Gárdonyi, Helldor, Karinthy, Molnár, Erdős Rerée, Áncor József, Lux Terka, Sik Sándor stb.) bizonyítja azt, hogy az irodalomban járás és kitűnő kritikai érzéssel rendelkező írók kezéből került ki a mű. Mert a Segítség Naptár nem a sablonos kalendáriumot jelenti, hanem élvezetes és sok tekintetben nagyon hasznos olvasmányt is, amelynek át tanulmányozására érdemes, sőt kell időt szakítani mindenkinek, aki a szép és praktikus után érdeklődik. Két nagyváradai író tollából is közöl a Segítség Naptár novellát. Szücs Dezső: „Az angora” c. novellája egy, a cinizmusig kideferenciálódott művész megnyilatkozása. Iványi Ferenc József pedig „Mammon mulat” kis elbeszélésében adja bizonyosságát író hivatottságának. Pálffy Jenőné mindenben dicsegetésre és a legnagyobb elismerésre méltó munkát végzett a naptár ilyen pompás összeállításával, mert így mindenki megveszi és ezáltal az Anya- és Csecsemő védelmi liga tetemes összeghez jut. A Segítség Naptár tisztá jó védelme ugyanis erre a célra fordították. A könyv, melynek belső ára 3 korona a következő helyeken kapható: Láng József, Sebő utóda, Klein és Tarián könyvkereskedésekben, a Kath. sajtó Könyvbizottság Kossuth Lajos utcai tözsődjében és a Tiszántúl kiadónivalaiában.

MOZI.

Izgalmas detektívdráma premierje lesz ma az Urániában. Az igazgatóságnak sikerült két estére lekötni a Hamis pénz című nevezetes detektívfilmet, amely a legizgalmasabb büntetőregények egyike. A főszerepeket Mogess Engel és Ester Haján, a kitűnő dán filmszínészek kreálják.

Hella Moya a Vigadó-mozgóban. Ma ismét rendkívül filmszenzációja van a Vigadó mozgószínháznak. A titokzatos kastély című dráma kerül előadásra, melynek mély miszticizmusa, romantikus levegője ép úgy, mint ragyogó színpompája mindvégig leburcseló. A hatást élenként fokozza Hella Moya, az ünnepeit filmdiva finom művészi alakítása. A műsor többi száma is esemény.

APOLLÓ	MA
mozgószínház	Drótostót.
	Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

LEGUJABB.

Kolozsvár . . .

Budapest, dec. 19. (Saját tudósítónktól.) Kolozsvár lakossága, a magyarság és székelység nem tud belenyugodni abba, hogy a várost román csapatok szállják meg. Fényes László kormánybiztosnak és a kolozsvári magyar és székely Nemzeti Tanácsnak minden befolyását latba kellett vetniök, hogy elkerülhető legyen a véres leszámolás. A román megszállás befejezett dolog, csak azzal folynak még a tárgyalások az erdélyi Nemzeti Tanács és a megszálló csapatok parancsnoksága között: vajjon a megszállás ideje alatt a székely katonáknak el kell-e hagyniok a várost, vagy pedig a helyükön maradhatnak-e? Az ilyen irányú tárgyalások eredményéről eddig teljesen ellentmondó jelentések érkeztek. Egyik jelentés szerint Kolozsvár város tanácsa már megtett minden intézkedést a városban levő magyar katonák elszállítására, egy félhivatalos jelentés szerint pedig Károlyi miniszterelnök Vix alezredesnek bejelentette, hogy a magyar kormány sem Kolozsvárt, sem a követelt huszonhat vármegyét nem ürítik ki.

Kolozsvár város tanácsa egyébként megbeszélte a bevonuló román csapatok logadásának részleteit, a Magyar és Székely Nemzeti Tanács pedig elhatározta, hogy a vasárnapra összehívott tiltakozó nagygyűlést minden körülmények között megtartja.

Kolozsvár, december 19. Ma délután részeg magyar katonák megtámadták a román Nemzeti Tanácsnak a Wesselényi-utcaán levő házát. Az épületre sortüzet adtak, egy Petrovics nevű román embert eltaláltak a golyók, aki azonnal meghalt. A rendet a magyar és román nemzetőr csapatok együttesen állították helyre.

Kolozsvár, december 18. Fényes László és Rónay Zoltán ma délután Marosvásárhelyre utaztak, ahol Kolozsvár megszállásának módjaitól fogtak tárgyalásokat folytatni.

Az anarchia miatt az egész Portugáliát megszállja az antant.

Budapest, december 19. (Saját tudósítónktól.) Berni diplomáciai forrásból jelentik, hogy egész Portugáliának antant csapatokkal való megszállása közvetlen küszöbön áll. Ez a rendszabály a Portugáliában elharapódzott anarchia miatt vált szükségessé.

A német-cseh kormány Bécsbe menekült.

Budapest, december 9. (Saját tudósítónktól.) A német-cseh kormány Reichenanból Bécsbe tette át székhelyét. Cseh csapatok tegnap körölkertették Beichenant azzal a célzattal, hogy a német-cseh kormányt elfogják. A kormány így Bécsből nem fogja tudni Német-Csehországot kormányozni, de létezését fenntartja az ország függetlenségének biztosítása érdekében.

VIGADÓ mozgó- színház	MA A hamis pénz. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
--------------------------------------	--

URÁNIA mozgó- színház	MA Titokzatos várkastély. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
--------------------------------------	---

Színház.

A színház műsora:

Péntek: Remény.

Szombat d. u. Erdésleány, este: Tatárjárás.

Vasárnap d. u. Bőregér, este: Császár katonái.

A színház karácsonyi műsora:

Kedden az esti előadás helyett délután fél 3 órakor: Tul a nagy Krivánon.

Szerda délután 3 órakor: Vasgyáros, este: Pacsirta (bérletszünetben).

Csütörtök délután 3 órakor: Tatárjárás, este: Hejehuja báró (bérletszünetben).

Az ünnepi előadásokra jegyek már mártól fogva válthatók.

Remény. Heyermans szociális irányú mai drámája megrázó erővel és igazsággal jelenteti meg a proletárok multját és jövőjét. A forradalom levegőjében az elnyomott nép szabadulásra való vágya ez a hatalmas jankiállítás. A drámai személyzet igaz, nagy sikert aratott a reprizen, amelyet ma este megismételnek.

Császár katonái. Földes Imre kipróbált, magyhatású színműve, amely a szoldateszka hőneit ostromozza, vasárnap este forradalmi hangulat erejével fog hatni az új, pompás szereposztásban. A főbb szerepeket Jósika Mici, Bihari, Tóth, Gróf Laci, Váradi, Harányi, Szigeti, Stoil és Deák játsszák.

Békési Lajos meggyógyult. A színház érdemes és kedvelt, kiváló tenoristája. Békési Lajos betegsége után december 29 én lép fel először „Három a kislány” Schubert szerepében.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **WILF LÁSZLÓ.**

VAS és rézágyak,

afrikai és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: özsze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitja meg.

Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 1/4-öd részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti beéteje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábal kamatoztatja. Tőkebetéteket a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kéjük a belépni szándékozók, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket**

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Árverési hirdetmény.

Alólirott állami közigazgató közhir é teszem, hogy Potári János monosp tri-i lakos megke resése folytán a Teszler Mendel mészó monosp tri-i lakos által megvezt 6 hektoliter 1917. évi termésű monosp tri-i bor, lehuzott állapotban hordó nélkül a fert megnevezett vevő kölségére és veszély re 1918. évi december hó 31 napján dél-éltt 11 órakor, Margittán az állami közigazgató irodában megtartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet igé rőnek elfog adatik.

A kikiáltási ár 6000 korona, a bor azoiban ezen aul is el fog adatik.

Bánatpén ül 6000 korona teendő le, a vételár és a vételi illeték vevő által nyombar a leültéskor készpénzben kiüveendő, ellenesetben a bánatpénz elvész és az árverés tovább folytatattatik.

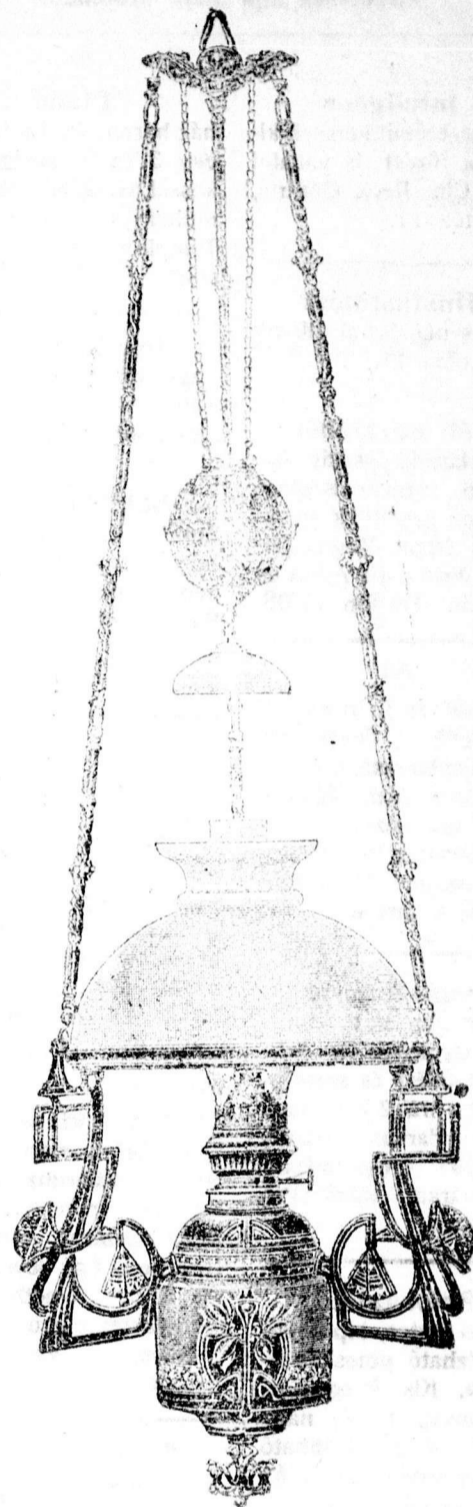
A bor az árverés napjáig Potári János monosp tri-i pincéjében megtekinthető.

A vételi illeték vevőt terheli. A bor a vevő által 3 nap alatt elszállitandó.

Margittán, 1918. december 17 napján.

Dr Pálffy Gyula
állami közigazgató.

Karácsonyi vásár!

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vizeskancsó szines . . .	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Petroleum asztalt lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képektervezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmu-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Inteligens
házvezetőt keresek ki- nek a főzést is vállalni kell. Cim Reck Gézáné, Uri-utca 11.

Husfűstölést
és díszfűstölést elvállalok Bém-utca 11.

Téli karalábét
és olasz-káposztát na- gyobb mennyiségben házhoz szállítunk maxi- mális árban. Megrendel- hető Moskovits Adolf és Fiaival. Telefon 15-08.

Őr
lakással és jó fizetéssel felvételük a Fekete sas részvénytársaságnál. Je- lentkezni csak délután 3-5 óra között a rész- vénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Tyúkszemirtő
három nap alatt elmu- taszt tyúkszem, bő- rromenyedést és szemöl- sedéket. Ára 2 kor. Kap- ható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut- ca 7-B.

Poloskairtó
Hektin biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir- tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi- ut 7-B.

Bőrbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagy- váradai cégnél nyerhető

Eladó
ház három utcára terjed, egy 3 és 2 szobás lakással, kovács és lakatos- műhellyel. Értekezndni Templom-utca 11 szám alatt.

Imakönyvek
nagy választékban kap- hatók a Szent-László- templom sekrestyéjében.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácolás- hoz minden mennyiség- ben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógy- tárában, — városháza mellett.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benedikt- ner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szil- vórum, Seprő, Cognac- kivonatok használati uta- stással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a ki- tőnően bevált ruhafesték- kel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házlag tisztíthatja. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer- tárában, a városháza mellett.

Spanyolnátha
járványoknál betegso- bákban lenyó (boro- vicska) szobaitat ki- tőnő dezinficiáló perme- tező szer kapható Farkas István Apolló drogéri-ájában.

Fényképezési
eszközök, papírok, vegy- szerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzacsíríz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsíríz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony csíríz — — — K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 8:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —:70

Papírvászon és mindenféle cipész- kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtársa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 3/4" — — — K 6:80
- 100 drb 1" — — — K 9:60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításá- val. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget ér- tesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább ve- zetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezér- elvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Mocsáry Sándor
törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz- vezeték szerelő, bronz- műves, bádogos, laka- tos, műszerész és gal- vanizáló. Irógép-, ke- rékpár-, gramofon- javító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára elő- készít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép- írás, számtan, könyvvitel, he- lyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny- vecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le- számitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzá- logkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű- vésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átala- kításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt el- készítetnek.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé- ges jelzálogkölcso- nőket előnyös felté- telek mellett bonyo- lítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá- gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514.

Főszelődő telefonja 55.